

Ügyszám: NAIH/2020/1340/11

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

jelentése

a Heves Megyei Vállalkozás-és Területfejlesztési Alapítvány által nem teljesített közérdekű adatigényléssel kapcsolatban

Egy állampolgár bejelentésében arról értesítette a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságot, (a továbbiakban: Hatóság) hogy a Heves Megyei Vállalkozás-és Területfejlesztési Alapítvány (a továbbiakban: Alapítvány) az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) szabályaival ellentétes módon, a közérdekű adatigénylésére nem adott választ, megsértve ezzel a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez fűződő alapjogát.

Az Alapítványt a Heves Megyei Önkormányzat mellett, Eger MJ Város és Hatvan Város önkormányzatai, valamint a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány hozta létre.

Az Alapítvány célja a vállalkozások minél sokoldalúbb támogatása, beleértve vállalkozások indításához, megalakulásához nyújtott támogatás, a már működő vállalkozások speciális problémáinak megoldásához adott segítség, és a környezeti feltételek formálása, a mikro- kis- és közepes vállalkozások létrejöttének, fejlődésének elősegítése.

Az ügyben rendelkezésre álló adatok ismeretében megállapítható, hogy az adatigénylő 2019. november 21-én fordult az Alapítványhoz közérdekű adatigényléssel, amelyben arra vonatkozóan kért tájékoztatást, hogy: „(...) Dr. GI ügyvéd az Alapítványnak végzett ügyvédi tevékenységéért mennyi pénzt kapott az Alapítványtól.” Az adatokat évenként bontásban kérte megadni.

Tekintettel arra, hogy az adatigénylésére nem kapott határidőben választ, a kérelmét 2019. december 8-án megismételte. Az Alapítvány 2019. december 19-én kelt válaszában érdemi tájékoztatást nem adott, csupán ígéretet tett a közérdekű adatigénylés teljesítésére, amelyet azonban, az Infotv. 29. § (4) bekezdésére hivatkozva 11.458. forint összegű előzetes költségtérítés megfizetéséhez kötött.

Az Alapítvány az előzetes költségtérítés megállapítását azzal indokolta, hogy jelenlegi erőforrásaik nem teszik lehetővé, hogy a dolgozók a rendes munkaidő terhére prezentálni tudják a kimutatást, ezért túlórákat szükséges elrendelniük. Indoklásul előadták, hogy az Alapítvány jelenleg 3 fő munkavállalóval kénytelen alaptevékenységei ellátására, szemben az adatigénylés időszakában jellemző 10-11 állandó munkavállalóval, ezért az Infotv. 29. §-ban előírtak szerint, az adatigénylés teljesítése a szervezet alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan

mértékű igénybevételével jár. Az Infotv. 29. § (5) bekezdés a) és c) pontja szerint a felmerülő költségekre költségtérítést szükséges kérnünk.

Az ügyben a Hatóság az Infotv. 38. § (3) bekezdés a) pontja alapján vizsgálatot indított.

A vizsgálat megindításával egyidejűleg, a tényállás teljes körű tisztázása érdekében, a Hatóság szükségesnek látta az Alapítvány megkeresését, és tőle a beadványban rögzítettekkel összefüggésben 2020. március 19-én adatszolgáltatást kérni. A megkeresésre az Alapítvány 2020. április 19-én választ adott, de abból megállapíthatóan az alapügy érdemében továbbra sem intézkedett.

A Hatóság ezért 2020. április 23-án, az Infotv. 56. §-a alapján ismételten felkérte az Alapítványt, hogy a vizsgálata eredményes lefolytatása, illetve annak mielőbbi befejezése érdekében, a Hatóság fellépését követően - különösen az Alapítvány által a jogszabályban előírt határidőt túllépve megállapított költségtérítés törlése, illetve az adatigénylő által kért közérdekű adatigénylés teljesítése érdekében - tett intézkedéseiről 30 napon belül adjon tájékoztatást.

A válasz elmaradása miatt 2020. június 9-én a Hatóság ismét megkereste az Alapítványt, és a korábban feltett kérdéseire postafordultával, soron kívüli választ kért. Ez utóbbi megkeresésre az Alapítvány válasza még aznap megérkezett, de a Hatóság csak arról kapott tájékoztatást az Alapítvány ügyvezetőjétől, hogy személyes okból kifolyólag nem tud a Hatóság megkeresésére érdemben válaszolni.

E levélre adott, 2020. június 17-én kelt válaszában a Hatóság, az együttérzésének kifejezése mellett sem fogadta el a válaszadó betegségére való hivatkozását, egyben felkérte az Alapítvány ügyvezetőjét, hogy a korábban kért tájékoztatás megadásáról soron kívül gondoskodjon, illetve - a Hatóság fellépését követően tett - az adatigénylő által kért közérdekű adatigénylés teljesítésével összefüggő intézkedéseiről nyolc napon belül írásban adjon tájékoztatást.

Tekintettel arra, hogy ez a határidő is eredménytelenül telt el, a Hatóság elnöke az Alapítvány alapító képviselőiként felkérte Eger MJ Város és Hatvan Város polgármestereit arra, hogy a közérdekű adatok nyilvánosságával összefüggő feladatai ellátásában – az Alapítvány ügyvezetőjének az érdemi együttműködési és válaszadási kötelezettsége teljesítésére felszólításával – nyújtsanak a Hatóság számára segítséget. A megkeresésre csak Eger MJ Város jegyzője válaszolt, és arról adott tájékoztatást, hogy megkeresésére az Alapítvány kuratóriumának elnökétől azt a felvilágosítást kapta, hogy az ügyvezető tartós távolléte miatt nem tudja őt intézkedésre utasítani, továbbá az Alapítvány irodájának bezárása miatt a megmaradt egy fő dolgozó nem fér hozzá az adatokat tartalmazó dokumentumokhoz, így a jelenlegi helyzetben nem tudják kiadni a kért közérdekű adatokat.

A rendelkezésre álló adatok alapján - az Alapítvány által sem vitatottan - megállapítható, hogy a Hatósághoz forduló panaszos, 2019. november 21-én kelt adatigénylését, az arra nyitva álló határidőn belül nem teljesítették. Az adatigénylő ezért kénytelen volt a kérelmét 2019. december 8-án megismételni, amelyre az Alapítvány 2019. december 19-én kelt válaszában érdemi tájékoztatást újfent nem adott, csak ígéretet tett a közérdekű adatigénylés teljesítésére, amelyet ezúttal a fentiekben jelzett összegű előzetes költségtérítés megfizetéséhez kötött.

Az Infotv. 3. § 5. pontja értelmében közérdekű adat a közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben

keletkezett nem személyes adat. A fogalom-meghatározás példálózó jelleggel felsorol különböző közérdekű adatfajtákat (a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adatok), amelyeket kifejezetten közérdekű adatnak minősít.

Az Infotv. 3. § 6. pontja értelmében közérdekből nyilvános adat a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli.

Az Alaptörvény 38. cikkének (1) bekezdése értelmében az állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon, míg 39. cikke (2) bekezdése a közpénzekkel való gazdálkodás átláthatóságának követelményét, a közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adattá minősítését alkotmányos rangra emelte, amikor rögzítette, hogy „a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatok.

Ez az alkotmányos követelmény kiterjed a közpénzekkel való gazdálkodás követhetőségére, átláthatóságára, a nemzeti vagyon átengedésének nyilvánosság előtti elszámoltathatóságára is.

Maga az Alaptörvény fogalmazza meg ezen cikkében a közhatalom gyakorlásának, a közpénzek felhasználásának azon korlátját, hogy a nemzeti vagyont a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. Magyarország legmagasabb szintű jogforrása a nyilvánosság általi ellenőrizhetőséget egyrészt az egyének alapjogának deklarálásával biztosítja, másrészt - azt egyértelműsítve, kiegészítve - a közpénzek felhasználásával kapcsolatos adatokat közérdekű adattá nyilvánítja, harmadrészt az átláthatóságot a közfeladatot ellátó szervek, a közpénzekkel gazdálkodó szervek kötelezettségévé teszi.

Az Alkotmánybíróság a 21/2013. (VII. 19.) számú határozatában az Alaptörvény 39. § cikk (2) bekezdésével kapcsolatban a következőket fejtette ki:

„1.2.2. Az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése - a közérdekű adatok egyik fajtájával, a közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatokkal összefüggésben - a rendelkezés szövegében kifejezetten megjeleníti a közérdekű adatként történő alaptörvényi minősítés célját: az átláthatóság és a közélet tisztasága elvének biztosítása. Ez az elv - a Nemzeti hitvallásban foglaltakat figyelembe véve - nem csak a közpénzek és a nemzeti vagyonra vonatkozó, hanem általában véve a közfeladatok ellátásával összefüggő adatok kezelése szempontjából is irányadó.

A Nemzeti hitvallás értelmében: „valljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi. Ennél fogva a polgárait szolgáló demokratikus állam működésének egészével, általánosságban a közfeladatok ellátásával kapcsolatos alaptörvényi követelmény tehát az átláthatóság és a közélet tisztasága, valamint a közügyek méltányos, visszaélés és részrehajlás nélküli intézése. A véleménynyilvánításhoz való jog biztosítása mellett, illetve azon keresztül a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való alapvető jog végeredményben e fenti követelmény érvényre juttatására hivatott.”

A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvtv.) 1. § (2) bekezdése szerint nemzeti vagyonba tartozik többek között:

- a) az állam vagy a helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonában álló dolgok,
- b) az a) pont hatálya alá nem tartozó, az állam vagy a helyi önkormányzat tulajdonában lévő dolog,
- c) az állam vagy a helyi önkormányzat tulajdonában lévő pénzügyi eszközök, továbbá az államot vagy a helyi önkormányzatot megillető társasági részesedések,
- d) az államot vagy a helyi önkormányzatot megillető bármely vagyoni értékkel rendelkező jogosultság, amelyet jogszabály vagyoni értékű jogként nevesít.

Az Alaptörvénnyel összhangban az Nvtv. 7. §-a rögzíti, hogy a nemzeti vagyon alapvető rendeltetése a közfeladat ellátásának biztosítása. A nemzeti vagyonnal felelős módon, rendeltetészerűen kell gazdálkodni. A nemzeti vagyongazdálkodás feladata a nemzeti vagyon rendeltetésének megfelelő, az állam, az önkormányzat mindenkori teherbíró képességéhez igazodó, elsődlegesen a közfeladatok ellátásához és a mindenkori társadalmi szükségletek kielégítéséhez szükséges, egységes elveken alapuló, átlátható, hatékony és költségtakarékos működtetése, értékének megőrzése, állagának védelme, értéknövelő használata, hasznosítása, gyarapítása, továbbá az állam vagy a helyi önkormányzat feladatának ellátása szempontjából feleslegessé váló vagyontárgyak elidegenítése.

Az Nvtv. 10. § (1) bekezdése értelmében a nemzeti vagyont, annak értékét és változásait a tulajdonosi joggyakorló nyilvántartja. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell a vagyon elsődleges rendeltetése szerinti közfeladat megjelölését is. A nyilvántartási adatok - a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti minősített adat kivételével - nyilvánosak.

A fentieket figyelembe véve megállapítható, hogy a jelenlegi jogszabályi környezet nem csak arra helyezi a hangsúlyt, hogy valamely szerv, személy jogszabályban meghatározott tényleges közfeladatot lát-e el, hanem a nemzeti vagyonnal való rendelkezés és gazdálkodás tényére. Ezen rendelkezések és következtetések figyelembe vételével tehát irrelevánssá vált az állami, illetve önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaságok azon „védekezése” a közérdekű adatigénylés teljesítésének kötelezettségével szemben, amely szerint ők nem minősülnek közfeladatot ellátó szervnek, mert nincs jogszabályban meghatározott feladatkörük.

Az Alapítvány, mint nemzeti vagyonnal rendelkező szervnek teljesítenie kell a hozzá intézett közérdekű adatigénylést.

Az Infotv. 26. § (1) bekezdése írja elő a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismerhetőségének általános szabályait. Eszerint az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervnek vagy személynek lehetővé kell tennie, hogy a kezelésében lévő közérdekű adatot és közérdekből nyilvános adatot - az Infotv.-ben meghatározott kivételekkel - erre irányuló igény alapján bárki megismerhesse.

Az Infotv. 28. § (1) bekezdése alapján közérdekű adat megismerése iránt szóban, írásban vagy elektronikus úton bárki igényt nyújthat be.

A közfeladatot ellátó szervnek az Infotv. alapján lehetősége van arra, hogy az adatigénylés teljesítésének határidejét - amely főszabály szerint legfeljebb 15 nap - egy alkalommal, 15 nappal meghosszabbítsa, amennyiben az igényelt adatok jelentős terjedelműek. Erről az adatigénylőt, az

adatigénylés kézhezvételét követő 15 napon belül tájékoztatni kell. A közfeladatot ellátó szervnek az adatigény teljesítésének megtagadásáról az adatigénylőt 15 napon belül kell tájékoztatnia.

A fentiek alapján a Hatóság megállapította, hogy az Alapítvány az Infotv. rendelkezéseit nem tartotta be, amikor 2019. november 21. óta, a jelen jelentés kiadásáig nem teljesítette a beadványozó közérdekű adatigénylését, valamint megsértette a bejelentő közérdekű és közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez fűződő jogát azáltal, hogy az adatigénylés teljesítésének elmulasztása mellett nem tájékoztatta őt a teljesítés megtagadásának esetleges indokairól és a jogorvoslati lehetőségekről sem.

Az Infotv. 29. § (1) bekezdése szerint a közérdekű adat megismerésére irányuló igénynek az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az igény beérkezését követő legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 15 napon köteles eleget tenni.

Az Infotv. 29. § (4) bekezdése szerint: „(...) Arról, hogy az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptervekenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár, illetve a másolatként igényelt dokumentum vagy dokumentumrész jelentős terjedelmű, továbbá a költségtérítés mértékéről, valamint az adatigénylés teljesítésének a másolatkészítést nem igénylő lehetőségeiről az igénylőt az igény beérkezését követő 15 napon belül tájékoztatni kell.

A Hatóság következetes jogértelmezése értelmében, amennyiben egy közfeladatot ellátó szerv az Infotv. 29. § (4) bekezdését kívánja alkalmazni (vagyis a költségtérítés előzetes megfizetésétől teszi függővé az adatigénylés teljesítését), akkor köteles az igénylés beérkezését követő 15 napon belül tájékoztatni erről a bejelentőt. Ha az adott szerv elmulasztja ezt a határidőt, akkor előzetes költségtérítést a határidőn túl már nem állapíthat meg, a közérdekű adatigénylést teljesítenie kell.

A Hatóság felkérte az Alapítványt arra, hogy az Infotv. 56. § értelmében, a megindított vizsgálat eredményes lefolytatása, illetve annak mielőbbi befejezése érdekében, a Hatóság fellépését követően – különösen az Alapítvány által a jogszabályban előírt határidőt túllépve megállapított költségtérítés törlése, illetve az adatigénylő által kért közérdekű adatigénylés teljesítése érdekében – tett intézkedéseiről 30 napon belül, illetve e határidő eredménytelen eltelte miatt, soron kívül adjon tájékoztatást és mellékelje az adatigénylés teljesítését igazoló dokumentumok másolatát is.

Az Infotv. 58. § (1) bekezdése szerint, amennyiben a vizsgálat eredményeként a jogsérelem orvoslására, illetve a jogsérelem közvetlen veszélyének megszüntetésére nem kerül sor, a Hatóság a harminc napos tájékoztatási határidő lejártát követő harminc napon belül dönt a szükséges további intézkedések megtételéről.

A fentiek alapján - tekintettel arra, hogy az Alapítvány az együttműködési kötelezettségének nem tett eleget és a felszólításokat követően sem adott érdemi tájékoztatást, a Hatóság az ügyben az Infotv. 59. §-ának (1) bekezdése alapján jelentést bocsát ki.

A Hatóság jelentése az Infotv. 59. § (3) bekezdése alapján nyilvános, ezért azt a Hatóság a honlapján elérhetővé teszi.

Az Infotv. 59. § (5) bekezdése értelmében a Hatóság jelentése bíróság vagy más hatóság előtt nem támadható meg.

Bízom benne, hogy a fenti jelentés alkalmas lesz az információszabadsághoz fűződő joggal összefüggő jogsérelem orvoslására, és a közvélemény figyelmének felhívására, valamint a jövőbeni hasonló jogsértések megelőzésére.

Budapest, 2020. szeptember 17.

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár